

**Τεκμηριώνοντας τη βιβλιοδεσία.
Τα διακοσμημένα χαρτιά ως δείκτες
ταυτότητας του βιβλίου.**

Ευθαλία Νταλούκα, Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης,
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Δάφνη Κυριάκη – Μάνεση, Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και
Συστημάτων Πληροφόρησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Βασιλική Κόκλα, Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης,
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Κώστας Βασιλάκης, Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών,
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Ταυτότητα
Βιβλίου

Βιβλιοδεσία

Τεκμηρίωση

Διακοσμημένα Χαρτιά

μοναδικότητα

ποικιλία

υψηλός βαθμός
δεξιότητας

αποσπασματικές-
ελάχιστες
αναφορές

κατηγορίες

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

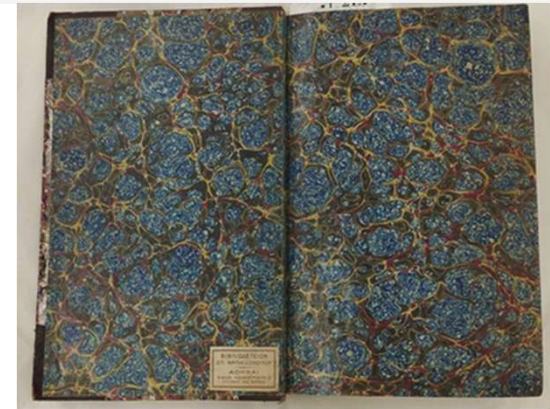
κοινή
γλώσσα

Διακοσμημένα χαρτιά

Τα **διακοσμημένα χαρτιά** είναι **χειροποίητα ή βιομηχανικά** χαρτιά, τα οποία έχουν δεχθεί επεξεργασία με διάφορες τεχνικές και χρησιμοποιούνται **ως εσώφυλλα ή κάλυμμα** του βιβλίου.

Η χρήση τους έχει:

- διακοσμητικό και λειτουργικό ρόλο
- συνδέουν το σώμα με το κάλυμμα του βιβλίου
- καλύπτουν στο εσωτερικό των πινακίδων, τα γυρίσματα του υλικού του καλύμματος

Διακοσμημένα χαρτιά ως κάλυμμα

Χρησιμοποιούνται, για λόγους οικονομίας, στο κάλυμμα βιβλιοδεσιών από μόνα τους ή σε συνδυασμό με άλλα υλικά, όπως δέρμα, χαρτί, περγαμηνή, ύφασμα

- **Πλήρη βιβλιοδεσία** - (full binding), 100% κάλυψη με ένα υλικό
- **Ημιδέσιμο** (half binding), 50% κάλυψη
- **Βιβλιοδεσία τετάρτου** (quarter binding), 25% κάλυψη
- **Βιβλιοδεσία τριών τετάρτων** (three quarter binding), 75% κάλυψη.

Βιβλιοδεσία
τετάρτου

Βιβλιοδεσία τριών
τετάρτων

Πλήρης βιβλιοδεσία

Ημιδέσιμο

Διακοσμημένα χαρτιά ως εσώφυλλα

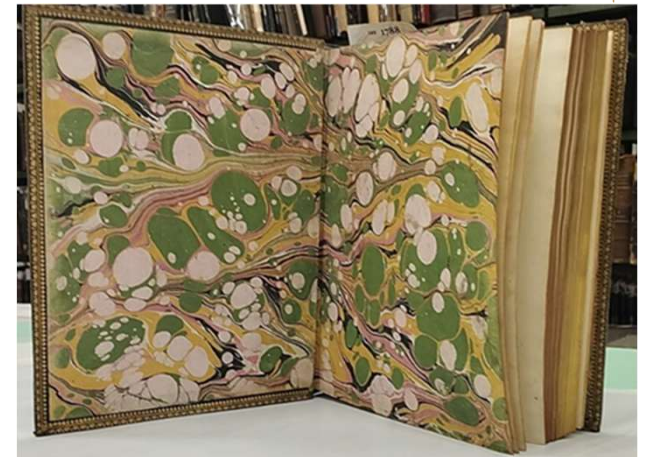
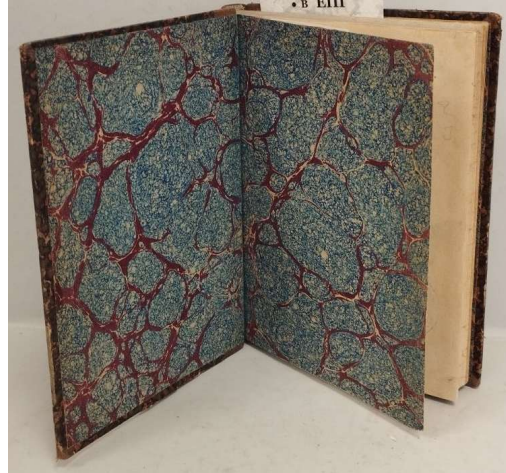
εσώφυλλα (endleaves- endpapers) είναι συνήθως **δίφυλλα** που τοποθετούνται ένα στην αρχή και ένα στο τέλος του σώματος του βιβλίου και διακρίνονται σε

- επικολλημένα εσώφυλλα (pastedown)
- ελεύθερα εσώφυλλα (flyleaves)

Για την περιγραφή του όρου

έχουν χρησιμοποιηθεί τα ονόματα:

- παράφυλλα
- ακρόφυλλα
- φύλακες του βιβλίου

Μεθοδολογία

Μελέτη

- ♦ βιβλιογραφίας
- ♦ δικτυογραφίας

Επιτόπια έρευνα σε τρεις βιβλιοθήκες:

- ♦ Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων
- ♦ Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου
- ♦ Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
- ♦ Καΐρειος Βιβλιοθήκη Άνδρου

HOLLIS for Archival Discovery

HARVARD LIBRARY

BROWSE ▾ REQUEST (0) ▾ SEARCH

COLLECTION Identifier: 52L-1000

CITATION VIEW PDF CSV FEEDBACK ASK A LIBRARIAN

Rosamond B. Loring collection of decorated papers

FOUND IN: [Houghton Library](#) / Rosamond B. Loring collection of decorated papers

W UNIVERSITY LIBRARIES
UNIVERSITY of WASHINGTON

Digital Collections

Browse Special Collections Exhibits & Guides Ordering & Use Harm Statement

Search this collection

Advanced Search

Home » Decorated and Decorative Paper Collection

Decorated and Decorative Paper Collection

Τα είδη των διακοσμημένων χαρτιών

Paste paper

(Χαρτί κόλλας ή χαρτί επιχρισμένο με αμυλόκολλα)

Surface Paper

(Χαρτί με επεξεργασμένη επιφάνεια)

Colored Paper

(Χρωματισμένο ή έγχρωμο χαρτί)

Marbled Paper

(Μαρμαρογραφημένο χαρτί ή μαρμαρόκολλα ή μαρμαρογραφία)

Printed paper

(Τυπωμένο χαρτί)

Sprinkled Paper

(Διάστικτο χαρτί)

Embossed Paper

(Ανάγλυφο Χαρτί)

1. Paste paper

(χαρτί κόλλας ή χαρτί επιχρισμένο με αμυλόκολλα)

Χρησιμοποιούνται από τα τέλη του 16^{ου} αιώνα μέχρι και σήμερα

- **Υλικά**
- πηχτό μείγμα κόλλας αποτελούμενο από αμυλόκολλα ή αλευρόκολλα, σαπούνι και χρωστική
- **Χαρακτηριστικά**
- είναι μοναδικά και πρωτότυπα
- απαιτούνται κοινά και φθηνά υλικά
- ελάχιστη εμπειρία
- ελάχιστες συνταγές ήταν καταγεγραμμένες
- χαρτιά σχεδόν πάντα ανυπόγραφα

Drawn/comped paste papers
(Βιβλιοθήκη Βουλής 17 ος αι.)

Daubed paste papers
(B.B 1841, B.B. 1850)

Pulled paste paper (B.B. 1751)

Printed paste paper (B.B. 1743)

Spatter paste paper (B.B. 1871)

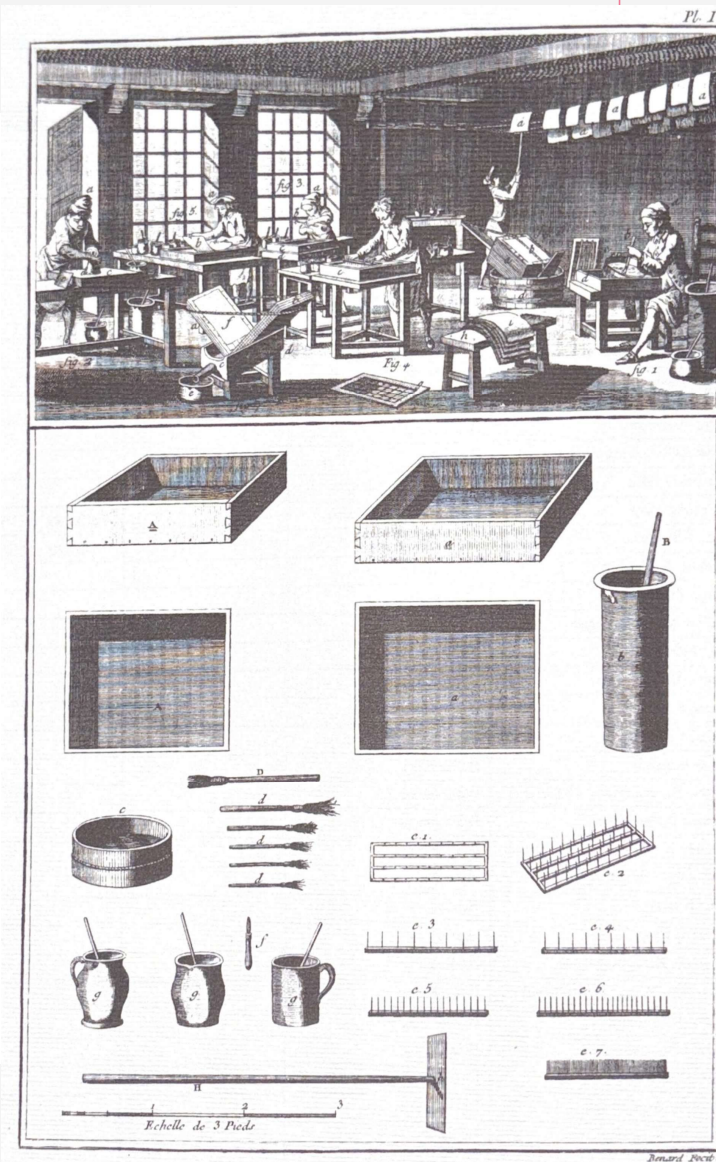
2. Marbled papers (μαρμαρογραφημένα χαρτιά- μαρμαρόκολλες

- Εισήχθησαν στη δυτική Ευρώπη από την Ανατολή, πιθανόν από **την Περσία** μέσω των Οθωμανών Τούρκων. Οι **Πέρσες** τα χρησιμοποίησαν στη βιβλιοδεσία, για τη διακόσμηση χειρογράφων, βρέθηκαν χαρτιά στα περιθώρια χειρογράφων του **16^{ου} αιώνα**
- στην **Ιαπωνία** υπάρχει η τέχνη με το όνομα **Suminagashi** από το **1118**
- η τέχνη προήρθε από την **Ολλανδία από το 1598**. Στις αρχές του 17^{ου} αιώνα μικρά πακέτα με ολλανδικά παιχνίδια έφταναν στην Αγγλία τυλιγμένα με μαρμαρογραφημένα χαρτιά, τα οποία επιπεδοποιούσαν και τα χρησιμοποιούσαν οι βιβλιοδέτες
- οι **Γερμανοί** ανακάλυψαν την τεχνική, διότι βρέθηκε μαρμαρογραφία σε alba amicorum Γερμανών ταξιδιωτών το **1575**

Πιθανόν Ολλανδοί, Γερμανοί και Τούρκοι να ανακάλυψαν παράλληλα την τεχνική, αλλά ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλον

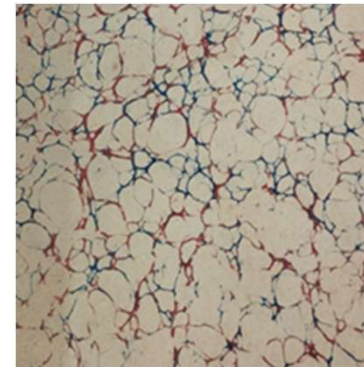
- **Λεκάνη- λουτρό** με διάλυμα από **τραγακάνθινο κόμμι** (gum dragon) και **νερό**
- **Λεπτόκοκκα χρώματα** με **νερό** και **σταγόνες χολής βοδιού** (ox gall)
- **Ρίψη σταγόνων χρώματος** στην επιφάνεια του διαλύματος και **δημιουργία σχεδίων** με διάφορα **εργαλεία** ή **διασκορπιστικά υλικά**
- **Τοποθέτηση χαρτιού** στην επιφάνεια του λουτρού και **προσκόλληση των χρωμάτων** στην επιφάνειά του
- **Στέγνωμα**
- **Γυάλισμα με:**
 - κερί μέλισσας ή μείγμα ζωικής κόλλας, σε νερό και λευκό σαπούνι
 - πυρόλιθο ή κομμάτι γυαλιού
 - ζεστούς κυλίνδρους

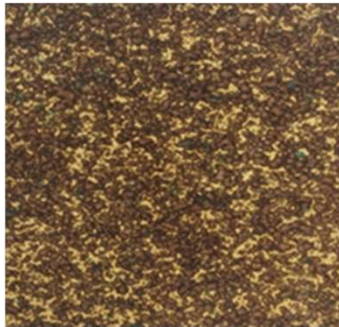
Κατηγορίες μαρμαρογραφημένων χαρτιών

Δύο μεγάλες ομάδες, ανάλογα με την τεχνική κατασκευή τους και συγκεκριμένα **αν τα αιωρούμενα χρώματα προσκολλώνται στο χαρτί με ή χωρίς επεξεργασία:**

1. **Whisked:** τα χρώματα παραμένουν όπως έπεσαν στο διάλυμα και τα σχέδια είναι ακανόνιστα, χωρίζονται από «φλέβες» και μοιάζουν με πραγματικά μάρμαρα
2. **Combed:** τα χρώματα σχεδιάζονται με γραφίδα, χτένια ή άλλο αντικείμενο κι έχουν ομοιόμορφα σχέδια, στροβιλισμούς και βρόγχους και δεν μοιάζουν με το μάρμαρο

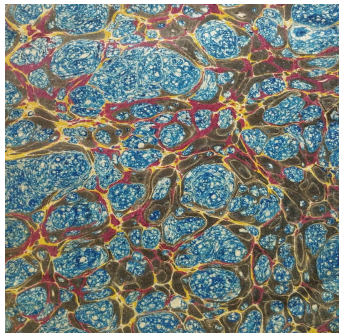
German –
Papier Tourniquet
(B.B. 1891)

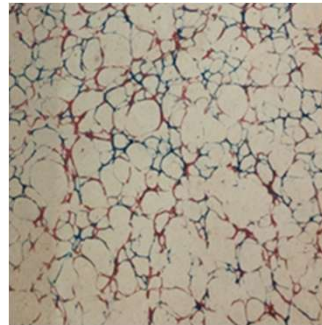
Twilled paper –
Papier Croisé
(B.B. 1889)

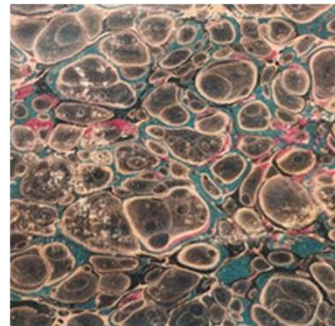
Gloster
(B.B. 1869)

Italian Hair- Vein
(B.B. 1868)

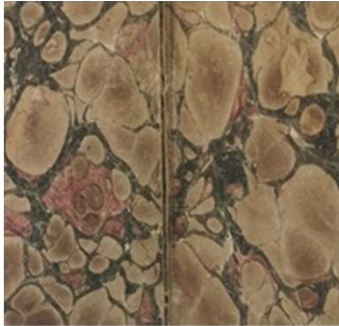
Shell (French)
(Καϊρειος Βιβλιοθήκη
Άνδρου 1834)

Whisked

Whisked

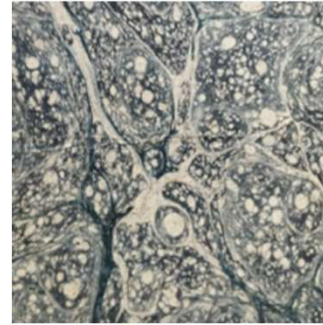
Antique Spot-
Turkish
(B.B. 1856)

Morris
(B.B. 1900)

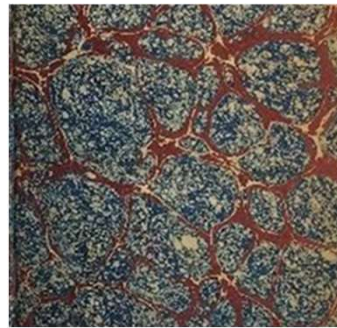
Smooth body
(B.B. 1852)

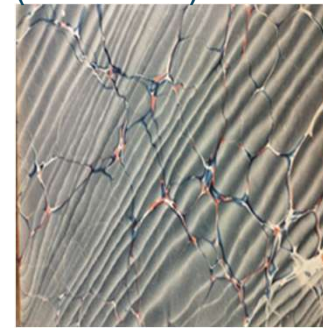
Tiger Sunspot
(B.B. 1838)

Stormont
(B.B. 1869)

Spanish
(B.B. 1818)

Combed

Nonpareil
(B.B 1860)

Dutch
(B.B 19⁰⁰s)

Curl (Snail)
(B.B. 19⁰⁰s)

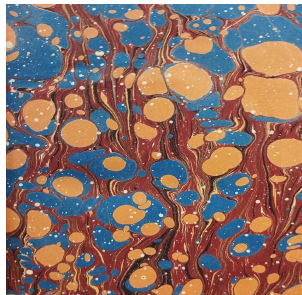
Peacock
(B.B 1890)

Bouquet
(B.B. 1896)

Zebra
(B.B. 1873)

Antique straight
(B.B.19⁰⁰s)

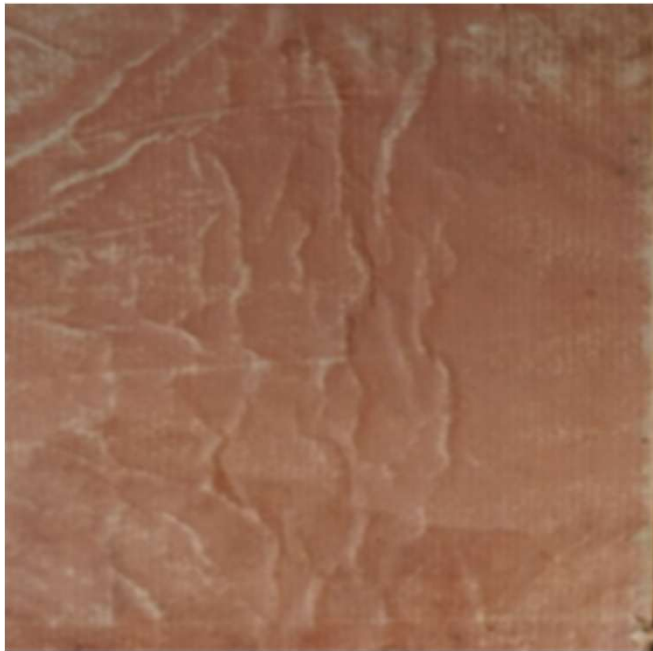

Antique zig-zag
(B.B 19⁰⁰s)

3. Surface (brush coated) Paper-
(χαρτί με επεξεργασμένη επιφάνεια)

(B.B.1845)

4. Colored Paper
(χρωματισμένο ή έγχρωμο χαρτί)

(B.B 1872)

5. Printed paper (τυπωμένο χαρτί)

B.B. 1743

B.B.1845

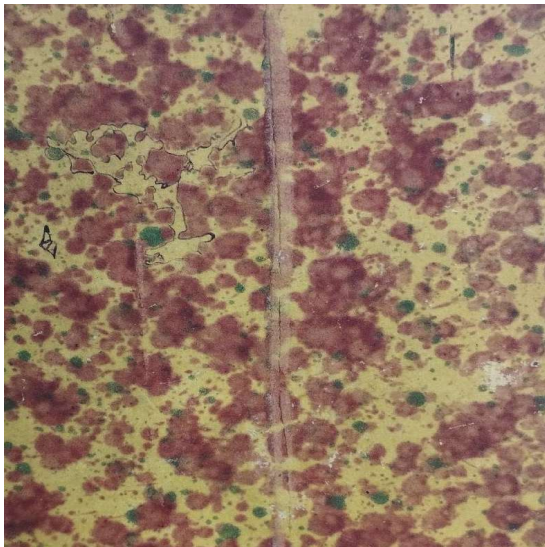

Βιβλιοθήκη Παντείου Πανεπιστημίου 19^{ος}

6. Sprinkled Paper (διάστικτο χαρτί)

B.B. 1873

7. Embossed Paper (ανάγλυφο χαρτί)

B.B. 1841

Dutch gilt paper (B.B. 18^{ος})

Ευχαριστίες

Κωνσταντίνα Κακάλη, Κατερίνα Καντιώτου και
το προσωπικό της Βιβλιοθήκης του Παντείου
Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών
Επιστημών

Ειρήνη Δάμπαση και το προσωπικό της Καϊρείου
Βιβλιοθήκης Άνδρου

**Μαρία Καμηλάκη, Ασπασία
Παπακωνσταντίνου** Βιβλιοθήκη Βουλής των
Ελλήνων

